The Oldest Slovene Daily in Ohio

Best Advertising Medium

ENAKOPRAVNOST

EQUALITY

NEODVISEN DNEVNIK ZA SLOVENSKE DELAVCE V AMERIKI

Najstarejši slovenski dnevnik v Ohio

Oglasi v tem listu so uspešni

VOLUME XXII. — LETO XXII. CLEVELAND, OHIO, TUESDAY, (TOREK) OCTOBER 10, 1939. ŠTEVILKA (NUMBER) 236

NEMČIJA OSTAJA NA CEDILU

Rusi nočejo podpisati z Nemčijo vojaškega pakta ter stavijo glede baltiških in skandinavskih držav vedno večje zahteve.

BERLIN, 9. oktobra. — Danes nacijsko časopisje bombastično oznanja, da se Rusija pripravlja za izvoz svojih surovin v Nemčijo v velikem obsegu, pa da bila vzajemnim odnošajem med Moskvo in Berlinom danes edina nadaljna težka brca, ker Rusi niso hoteli podpisati polnovrednega vojaškega pakta z Nemčijo, kakor je zadnja pričakovala, in ker hkratu vedno več zahtevajo.

Prva so sovjetski oblastniki izjavili, da bi se zadovoljili z Estonijo in Letvo kot s "sfero njega vpliva." Nato pa so zahtevali, da se mora priključiti njih vpliv tudi Litvinsko. Sovjetski uradni krogi so obvestili Berlin, da se bodo poslužili v svojih zahtevah napram Finski tega energičnega tona, kakršnega so se poslužili napram Litvi in Estoniji. "Mi moramo dobiti, kar zahtevamo," pravijo Rusi.

Zdaj vlada velika nervoznost v skandinavskih krogih v Berlinu, kjer krožijo vesti, da bo Rusija zahtevala tudi v Skandinaviji svoje pomorske baze.

Vatikan priznal novo vlado Poljske

Tem je storila sv. stolica nekaj važen in resen korak, ker se je pridružila državam, ki ne priznavajo Hitlerjevega zavojevanja.

RIM, 9. oktobra. — V Vatikanu so formalno priznali novo poljsko vlado, ki ima svoj sedež v Parizu.

To je važen in resen korak, s katerim se je postavila vatikanska država v vrsto Zedinjenih držav Anglije, Francije in ostalih narodov, ki nočejo priznati Hitlerjevega zavojevanja Poljske.

Kazimir Papee, poljski poslanik pri sv. stolici, je šel v Vatikan, kjer je oficijelno naznanil, da reprezentira novo poljsko vlado, ki ima začasni sedež v Parizu. Poslanik je bil brez upora akreditiran.

PARIZ. — V nedeljo se je vršila po vseh cerkvah pariške nadškofije služba božja v namen Poljske. Kardinal Jean Verdier, ki je opravil mašo v katedrali Sv. Montmartreju, je pozdravil generala Vladislava Sikorskega, bivšega poljskega premierja, s prisrčnimi besedami: "Poljska naj zopet živela!" Premier je odgovoril: "Tega sem gotov, emineca."

Poroka

Zadnjo soboto se je poročila gospa Audrey Doty, hčerka Mr. in Mrs. Clyde Doty, 11915 Miles Ave. z Mr. Wilson Haugh. Mrs. Doty je zaposlena pri Paul Mueller Insurance Agency. Iskrene čestitke.

Zaroka

Zaročila sta se Miss Rose Mrzek, 7002 Becker Court, in Mr. Leon Svigel, 215 Vine St., Lakeport Harber, Ohio. Naše čestitke!

CIO voditelji pravijo, da je malo izgledov za skorajšnji mir med delavstvom

Rooseveltovo prizadevanje za sporazum ne bo obrodilo v bližnji bodočnosti kaj prida sadu. — CIO konvencija v San Franciscu.

SAN FRANCISCO, 9. oktobra. — Voditelji CIO organizacije, ki so se zbrali v tem mestu k svoji narodni konvenciji, pravijo, da imajo malo upanja, da bi nov apel predsednika Roosevelta za mir med obema delavskima organizacijama obrodil kaj sadu v bližnji bodočnosti.

Nekateri voditelji so izrazili svoje mnenje, da bo organizacija podvojila svoja prizadevanja, "da se organizira neorganizirane delavce," izrabljajoč vse prednosti, ki bi se morda pojavile zaradi izboljšanja delavskih razmer v slučaju, če bo dobila ameriška industrija več naročil iz Evrope, kjer je vojna.

Pričakuje se, da bo predsednik Roosevelt poslal CIO konvenciji podoben apel za dosego delavskega sporazuma in miru, kakor ga je poslal A. F. of L. konvenciji v Cincinnati.

"Mi se nikakor ne moremo združiti pod pogoji, kakršne predlagajo voditelji Ameriške delavske federacije," je izjavil John Brophy, eden izmed direktorjev CIO organizacije. "Ti pogoji vsebujejo namreč uničenje CIO organizacije."

Harry Bridges, eden izmed ravnateljev CIO organizacije na zapadni obali, ki je bil zaznamovan kot komunist in čigar deporatcijo se je zahtevalo pred kongresnim odborom, je bli deležen velikih ovacij, ko je nagovoril konvencijo.

"Vodstvo Ameriške delavske federacije zahteva mir, ki temelji na željah male klike uradnikov Federacije. Mi pa zahtevamo mir, ki bo zaščitil CIO, kakor tudi članstvo Ameriške delavske federacije," je dejal Briggs.

Za izboljšanje relifa

Councilman Thomas J. Davis, demokrat iz 11. varde, je sinoči predložil v mestni zbornici resolucijo, v kateri poziva mestno administracijo, naj vzpostavi relifnikom oni živilski standard, ki je bil v veljavi pred dvema letoma, ko je bil za približno deset odstotkov višji od današnjega. Davis pravi, da bodo relifniki kmalu postali jetični zaradi nezadostne in neprave hrane, ako se standard živilom nemudoma ne izboljša.

Na uslugo

Iz podružnice slovenske banke The North American Bank Co. se naznanja, da sprejemajo v uradu banke plačila za gas, elektriko, telefon, davke in drugo. Vsak se lahko posluži te prilike. —

Jesenske rože

Pri Mrs. Samsa, 19808 Kewanne Ave. in pri Franku. Zafretu, 952 East 185th St., imajo georgine (dahlias), ki so zrasle do 7 čevljev visoko. Mrs. Samsa mora pristaviti kar lestvo, da pride do cvetja.

DEJANJE ČEŠKEGA PATRIOTA

Pariz, 9. oktobra. — Pariški list "Paris Soir" je priobčil danes poročilo iz Curiha v Švici, v katerem naznanja, da je neki češki letalec povzročil včeraj svojo smrt in smrt 67 Nemcev, ko je esplodiral mino v nekem hangaru v bližini Prage.

Poročilo naznanja, da je nemška Gestapo (taj. politična policija) izvedela, da je hangar podminiran ter se je za natančnejša obvestila obrnila na omenjenega letalca, ki je izprva tajil, pozneje pa se naredil, kakor da se je premislil in da bo povedal resnico.

Odvedel je veliko število Gestapo policistov in nemških letalcev v omenjeni hangar, kjer je nenadoma eksplodiral mino, ki je ubila njega in ves nemški štab.

Sporazum med Taftom in Brickerjem

Delegate za republikansko predsedniško konvencijo bodo izbirale okrajne organizacije v državi.

COLUMBUS, O. 9. oktobra. — Governer John W. Bricker in zvezni senator Robert A. Taft sta se sporazumela glede delegatov na republikanski predsedniški konvenciji.

Vsi delegatje bodo izbrani po okrajnih organizacijah, ne pa po Taftu ali Brickerju. Ker je Taft "favorizirani sin države Ohio" za predsedniškega kandidata na republikanski listi, je bilo določeno, da ima Taft pravico odobritve vseh izbranih delegatov.

Taft in Bricker sta se sporazumela glede izbire delegatov pri večerji v Brickerjevem domu, kamor je sinoči Bricker povabil Tafta.

Redna seja

Redna seja gospodinjskega odseka Slov. društ. doma na Recer Ave. se vrši v torek (danes) dne 10. oktobra ob 7:30 zvečer. Vabljene ste vse članice, da ste gotovo navzoče, imamo več važnih zadev za rešiti, poglavitno je naše žegnanje, ki se vrši prihodnjo nedeljo. — Tajnica.

Posoda

Na ponoven apel nekaterih gospodinj smo podaljšali oddajo posode do sobote, 14. oktobra. To je zadnje podaljšanje, zato naj pridejo one, katere še nimajo vse posode, da zberejo kar jim še manjka.

ODHOD POLJSKIH DIPLOMATOV IZ RUSIJE

MOSKVA, 9. oktobra. — Štabi poljskega poslaništva v Moskvi in treh poljskih konzulatov se pripravljajo nocoj za odhod iz Moskve v Finsko, čeprav še vedno pogrešajo poljskega konzula Matusinskega in dvoje poljskih konzularnih šoferjev.

Matusinski, bivši poljski konzul v New Yorku,, se je v nedeljo odpeljal z dvema šoferjema iz kijevskega poljskega konzulata, nakar se ni s šoferjem več vrnil.

Smatra se, da se je odzval pozivu, da se javi pri enem ali drugem sovjetskem departmentu. Seveda je možno, da je bil klic potvorjen in samo vada v nastavljeno past.

POSLEDICA "BLITZKRIEGA"

Pohod nemkega vojaštva mimo groba neznanega poljskega vojaka v zavzeti Varšavi.

Dr. Beneš o razmerah na Češkem in o češkoslovaški vojski v Franciji

Dr. Beneš je trdno prepričan, da bo Nemčija poražena in da bosta Češkoslovaška in Poljska zopet vzpostavljeni.

PARIZ, 9. oktobra. — Dr Edvard Beneš, bivši predsednik Češkoslovaške, je izjavil Agence Radio družbi, da je organizirani odpor ljudstva v bivši Češkoslovaški dosegel tak obseg, da je morala Nemčija ojačiti svoje oborožene sile v Češkoslovaški.

"S trpko pasivno rezistenco je šesko ljudstvo zaposlilo v Češkoslovaški več divizij nemškega vojaštva, ki bi bilo sicer poslano na zapadno fronto," je izjavil dr. Beneš.

"Mi smo trdno prepričani, da bo hitlerjevska Nemčija premagana in da bo zopet vzpostavljena neodvisnost in svoboda Češkoslovaške in Poljske v novi Evropi," je dejal, kličoč v spomin, da je proklamiral vojno češkoslovaškega naroda na strani zaveznikov proti Nemčiji.

Izjave dr. Hodže

Bivši češkoslovaški premier Milan Hodža, ki je tudi prispel v Pariz, pa je izjavil, da ne more biti drugače kot da bo Nemčija poražena v tej vojni.

"Leta 1914 smo imeli pred seboj Nemčijo, združeno v orožju in polno duha ter življenja," je dejal dr. Hodža. "Leta 1939 pa imamo pred seboj eno Nemčijo, ki se bori, in drugo, katere je dolžnost paziti na one, ki se bore."

Dr. Beneš bo jutri konferiral z generalom Gamelinom, vrhovnim poveljnikom francosko-angleških sil, s premierjem Daladierom o zadevah češkoslovaške armade na zapadni fronti, katera armada je bila organizirana ž njegovim manifestom dne 2. oktobra.

Narodni položaj Čehov

V svoji izjavi je dr. Beneš dejal: "V Francijo sem prispel prvikrat pred pet in dvajsetimi leti, zdaj pa sem zopet tu, ker je Češkoslovaška spet prisiljena do borbe za svojo svobodo in za svoj narodni obstoj.

"V imenu češkoslovaškega naroda izražam našo veliko zahvalo gospodu Daladieru in francoski vladi, ki nas je dne 2. oktobra avtorizirala za rekonstrukcijo češkoslovaške armade v Franciji. Pod avtoriteto provizorične češkoslovaške vlade se bo ta armada pridružila hrabri francoski in angleški armadi na zapadni fronti v borbi proti skupnemu sovragu."

MIROVNA KAMPANJA V ANGLIJI

LONDON, 10. oktobra. — V Londonu je pričelo pridobivati na moči naziranje, da če kancelar Hitler predloži primerne mirovne predloge, jih bosta Anglija in Francija z veseljem proučevali.

Večina članov glavnih političnih strank je mnenja, da pogoji, ki jih je začrtal Hitler v svojem govoru pred rajhstagom, niso sprejemljivi. Premier Chamberlain je danes eden izmed najodločnejših in najneizprosnejših zagovornikov sedanje neuklonljive angleške politike.

Volja angleškega naroda po miru je vzrasla iz močnega anti-komunističnega elementa v Angliji, kjer so pričeli s skrbjo gledati na prodiranje Rusije v vzhodno Evropo. Dalje se je pričelo med angleškim ljudstvom pojavljati vprašanje, ali ne bi strmoglavljenje nacizma v Nemčiji pomenilo samo uvedbo komunizma, s čimer bi prišla Nemčija z dežja pod kap.

OBSOJENI PASTOR V SMRTNI CELICI

TRENTON, N. J. — Rev. Walterja Dworeckega, babtistovskega duhovnika, ki je rodom Poljak, so namestili v smrtni celici, kjer bo ostal do svoje smrti na električnem stolu, ki je določen v tednu, ki se prične 12. novembra. Pastor je bil obsojen na smrt, ker je dal zaradi zavarovalnine umoriti svojo osemnajstletno hčerko Wando, o čemer smo že poročali.

Balincarska tekma

V nedeljo 8. oktobra se je vršila velika tekma v Slovenskem delavskem domu na Waterloo Rd., v novih balincarskih prostorih med ženskimi odseki od domov iz St. Clairja, Euclida in Collinwooda. Šampijonke so ženske iz Collinwooda. Šampijoni so igrali za Blaž Godec grocerija z Zallar Bakery. Odsek se zahvaljuje Mr. Godcu, Mr. Zallarju, Mr. F. Race, Sr. za mleko, Mr. A. Baraga in Mrs. J. Perko za kruh. Zahvaljuje se tudi vsem, ki so se udeležili.

ZAHTEVA V SENATU PO PREDSEDNIKOVEM POSREDOVANJU

Zahteva, da se odgodi zasedanje senata za tri dni, da se da predsedniku priliko posredovanja, naletela na odpor.

STVAR BI IZGLEDALA, KOT DA PREDSEDNIK FAVORIZIRA "HITLERJEV" MIR

WASHINGTON, 9. oktobra. — Namera, da se odgodi zasedanje senata za tri dni, da se da predsedniku Rooseveltu priliko, da se ponudi za mirovnega posredovalca v Evropi, je naletela od strani onih senatorjev, ki podpirajo predsednika, na velik odpor.

Toda kljub odporu teh senatorjev pa se v Washingtonu kažejo naraščajoči znaki, da se predsednik Roosevelt ne bi branil posredovati za mir, ako bi bil za to vprašan po Angliji, Franciji in Nemčiji. Doslej je prišla taka sugestija samo iz Berlina.

Šefi administracije pa so dali razumeti, da nikakor ne privolijo, da bi se predsednika izmanevriralo v pozicijo, v kateri bi izgledalo, kakor da predsednik favorizira "Hitlerjev" mir.

Senatorja Albin W. Barkley iz Kentuckyja in Key Pittman iz Nevade, predsednik senatnega komiteja za inozemske zadeve, sta dala razumeti, da se bosta borila proti vsaki tozadevni nameri ter izjavlja, da bo namera poražena, ki pride jutri na glasovanje.

Senator Pittman je izjavil, da je zahteva po Rooseveltovem posredovanju "impertimentna" (nesramna), dokler obe strani, to je Nemčija na eni, in Anglija in Francija na drugi strani, ne vprašata predsednika za posredovanje.

Na Švedskem grade zaklonišča proti napadom iz zraka

Vlada je odredila, da ostanejo tudi vse švedske rezerve pod orožjem.

STOKHOLM, Švedska, 9. oktobra. — Danes so pričeli v Stockholmu graditi prva zaklonišča zoper napade iz zraka, 100,000 vojakom, ki pripadajo švedski rezervi, pa je bilo ukazano, da morajo ostati še nadalje pod orožjem, ker se evropski konflikt čedalje bolj širi.

Švedske oblasti izjavljajo, da morejo postaviti v slučaju potrebe na bojno polje 600,000 mož. Število švedske armade znaša v normalnih časih 60,000 mož.

Poročila iz krajev, ki leže onkraj finske meje, naznanjajo, da finski letalci neprestano vežbajo v metanju bomb, topništvo pa se vežba s streljanjem s topovi za protiletalsko obrambo.

37 UBITIH V FRANCOSKEM RUDNIKU

SAINT-ETIENNE, Francija, 9. oktobra. — V tukajšnjem premogovniku se je primerila danes 2,000 čevljev globoko pod zemljo eksplozija, v kateri je bilo ubitih 37 premogarjev.

Eksplozijo je povzročil kratek stik. Trideset trupel ubitih premogarjev so spravili doslej iz rova.

Nemci napadajo na 35 milj dolgi fronti

Včeraj se je pričela največja aktivnost sedanje vojne, ki je izbruhnila pred petimi tedni.

PARIZ, 9. oktobra. — Francosko vrhovno poveljstvo poroča, da so pričeli Nemci napadati na 35 milj dolgi fronti med reko Mozelo in Saarbrueckenom, kar se smatra za največjo in najbolj raztegnjeno vojaško akcijo, odkar je izbruhnila vojna, kar se je zgodilo pred petimi tedni.

Nad glavami nemških patrulj, ki iščejo stikov s francosko prednjo stražo, žvižgajo težki artiljerijski izstrelki, namerjeni na francosko Maginotovo črto.

Francoski opazovalci poročajo, da se Nemci poslužujejo manjših skupin vojaštva, podpiranih s strojnicami in tanki.

Vrši se tudi neprestana akcija francoskih in angleških letalcev, da ugotove število nemških ojačenj, ki prihajajo na zapadno fronto.

BITKA MED LADJAMI IN LETALI

Copenhagen (Kodanj). — Norveška admiraliteta naznanja, da se je v bližini norveške obali završil spopad med angleškimi bojnimi ladjami in nemškimi bombniki.

Podrobnosti o boju niso znane, ve se le toliko, da je moralo več nemških bombnikov zasilno pristati na vodi Severnega morja kmalu nato, ko se je razvila bitka. Angleška admiraliteta naznanja, da ni bila nobena angleška ladja poškodovana.

MOKROTA V ZAPADNEM ZIDU

LONDON. — Časopis Daily Mail poroča, da sta pričela neprestano deževje in naraščanje reke Rena ogrožavati temelje "zapadnega zidu" Siegfriedove črte, v čije utrdbah se je pričela nabirati voda.

Vročina

Včeraj je vladala v Clevelandu silna vročina, ki je dosegla ob 4:10 popoldne 85 stopinj. Za danes napoveduje vremenski prerok lahne dežne prše, ki pa ne bodo v splošnem kaj prida ohladili ozračja. Pričakuje se, da bo tudi danes okoli 80 stopinj vročine.

Waterloo Camp 281 WOW

Vsem članom društva Waterloo Camp št. 281 WOW, se da naznanje, da se trimesečna seja vrši v četrtek 12. oktobra, ob 8. uri zvečer v S. D. D., soba št. 3. Ker imamo važne stvari za rešiti, je potrebno, da so vsi člani na tej seji navzoči.

John Cicich, tajnik

Šivalni klub

Danes zvečer se zbere šivalni klub Progresivnih Slovenk krožek št. 1 pri Mrs. R. Petrovič na 1035 E. 70th St.

UREDNIŠKA STRAN "ENAKOPRAVNOSTI"

»ENAKOPRAVNOST«

Owned and Published by
THE AMERICAN JUGOSLAV PRINTING AND PUBLISHING CO.
6231 ST. CLAIR AVENUE — HENDERSON 5311-5312
Issued Every Day Except Sundays and Holidays

Po raznašalcu v Clevelandu, za celo leto....$5.50
za 6 mesecev....$3.00; za 3 mesece....$1.50
Po pošti v Clevelandu, v Kanadi in Mexiki za celo leto....$6.00
za 6 mesecev....$3.25; za 3 mesece....$2.00
Za Zedinjene države za celo leto....$4.50
za 6 mesecev....$2.50; za 3 mesece....$1.50
Za Evropo, Južno Ameriko in druge inozemske države:
za celo leto....$8.00 za 6 mesecev....$4.00;

Entered as Second Class Matter April 26th, 1918 at the Post Office at Cleveland, Ohio. under the Act of Congress of March 3rd, 1879.

104

KDO NAJ OSTANE: NEMČIJA ALI HITLER?

Sedanja vojna ni vojna kakršne so bile običajne vojne. Zdaj bije tolpa zločincev svoj zadnji obupni boj. Da si podaljša svoje lastno, že stokrat prekleto življenje za nekaj mesecev ali morda za nekaj let, goni ta tolpa otroke svojega lastnega kakor tudi drugih narodov v smrt. Milijone in milijone nedolžnih naj pogine, da bo nekaj zločincev lahko dalj časa živelo.

Ti zločinci so lagali in goljufali, morili in ropali, rušili in požigali. Ta svojat je oplenila ljudstvo ter si nabasala svoje lastne žepe. Na svojo glavo so si nakopali povračilo vsega sveta in vojno, ki je zanje brezupna in jim mora postati usodepolna.

Danes se vsak vprašuje: "Koliko časa bo to še trajalo?" Ali mesece? Morda leta?" Na to vprašanje ne ve nihče odgovora. Toda odgovoru na to vprašanje bomo prišli mnogo bliže, ako to vprašanje zamenjamo z drugim vprašanjem istega pomena: "Kako dolgo bo še trajalo, dokler bo nemško ljudstvo zapopadlo, zakaj prav za prav gre?"

Zapadne demokratske države so napovedale vojno nacijskemu sistemu, s katerim ne bodo sklenile nobenega miru. Ko bo nacizem porušen, bo napočil mir na svetu.

Kdor hoče narediti konec vojni, mora narediti konec Hitlerju. Kdor Hitlerju služi, kdor se Hitlerju pokori, kdor Hitlerju pomaga, da se še nadalje obdržuje na oblasti, ta je ubijalec svojega lastnega naroda in svobode vsega človeštva. Vsi ti generali, ki so delali še včeraj proti Hitlerju puče in zarote, danes mu pa zvestobo prisegajo, — vsi ti diplomati, ki so se še nedavno smehljali državniškemu diletantstvu "pleskarja in papirarja," danes pa se divijo njegovi navidezni genialnosti, — vsi ti gospodarstveniki, ki čutijo v svojih kosteh prihajajoči razpad, pa iz pasjega strahu "Heil Hitler!" tulijo, — vsi ti so resnični veleizdajniki nemškega naroda. Iz strahopetja in sebičnosti dopuščajo, da se dogajajo v Nemčiji in z Nemčijo najhujše grozote. Dočim iščejo vladajoči zločinci luknje in vrzeli, skozi katere bi se v slučaju nevarnosti izmuznili, se rinejo ti najplemenitejši in najboljši v smrtnem strahu za njimi. Dočim si prizadevajo rešiti lastno kožo, pa teče kri narodov v potokih.

Ne, to ni nobena vojna, kakršne so bile druge vojne. Kdor se obeša in prisega na kljukasti križ, ta se bori proti nemškemu narodu. Kdor hoče nemški narod rešiti, ta mora pobiti zločince, ki so zapeljali narod v nevarnost in smrt.

Nemčija ali Hitler, to je zdaj vprašanje! Nemško ljudstvo drži zopet svojo usodo v svoji roki.

PARIZ ZA MREŽAMI

Vsak večer, ko sonce zaide, Parižani izpred kavarniških teras na Montparnasu, okrog Luxemburga in ob Elizejskih poljanah opazujejo, kako se v vsej tišini na obronikih Pariza dvigajo proti mračnemu nebu veliki baloni. Mnogi mislijo, da so te "klobase" samo opazovalni baloni, ki naj bi pravočasno javili približevanje sovražnih bombnikov. V resnici pa varujejo glavno francosko mesto pred nočnimi letalskimi napadi mnogo bolj uspešno kot celo lovska letala. Vsi ti baloni so namreč z možnimi kabli privezani na tla in napadajoče letalo se mora teh kablov samo dotakniti, da se zruši na tla.

Take balone so že v zadnji vojni z uspehom uporabljali na italijanskem bojišču. Čez dan so nerabni, ker strojne puške morejo kable prestreliti. Ponoči pa, ko se ne vidijo niti žice niti baloni, predstavljajo za prihajajoče zračno brodovje zelo zahrbtno oviro. Doslej še nobeno letalo, ki je zašlo do teh jeklenih vrvi, ni ušlo iz mreže. V novejšem času takih skušenj sicer ni, ker vse sile vedo, kakšno oviro predstavlja taka mreža, toda iz let 1917 in 1918 so še v živem spominu nesreče bombnikov, ki so ob takih mrežah strmoglavili na tla.

Francoske balone je izumil inž. Caquet in so izredno trpežni. Tudi ob vetru, ki piha s hitrostjo 75 km na uro, se morejo dvigniti v ozračje. Kabli sami, za katere so privezani, so iz najtršega materiala in prenesejo na kvadratni meter pritisk 400 kg. Tudi na poteg so zelo močni, žica, ki je debela kot stržen gosjega peresa, se ne pretrga niti pod težo 120 kg. Glavno vprašanje pa je bilo, da sovražni bombniki ne bi preko mreže teh balonov prileteli nad mesto. Toda baloni se danes dvignejo do višine 7000 m, nad vsakim pa je po potrebi privezan še drug manjši balon, ki doseže tudi višino 10,000 m. Tako nastane okrog in okrog mesta dovolj gosta stena samih žic, ki v temi vise s teh višin prav do zemlje. Noben težko obložen bombnik ne more s svojim tovorom do take višine. Skušali so mreže preleteti tudi s tem, da bi na krilih bombnikov pritrdili neke vrste dolgo rezilo, ki bi žice v letu s 300 km na uro gladko prerezalo. Toda do poldrug centimeter široko rezilo na krilih letala mu vzame aerodinamično linijo in s tem popolnoma onemogoči hitrost. In to brez ozira na to, da so žice iz najmočnejšega jekla, kar ga svetovna proizvodnja pozna.

Napadalcu preostane samo še en izhod: da se v zračnem prostoru med baloni prebije nad mesto. To upanje je tem manjše, čim več žic visi proti zemlji in čim bolj spretno so razvrščene. Zato so baloni vsako noč razvrščeni drugače, da napadalec nikdar ne ve, kje ga čaka molčeča ovira. Še iz zadnje svetovne vojne pomnijo, da so sovražni bombni napadi takoj prenehali, čim so se začeli večer za večerom dvigati v zrak baloni s temi dolgimi žicami.

UREDNIKOVA POŠTA

PROSLAVA 35-LETNICE SNPJ

Federacija clevelandskih društev SNPJ bo praznovala v nedeljo 15. oktobra v Delavskem domu 35-letnico SNPJ. Proslava bo važna za vse člane SNPJ v Clevelandu in okolici, zato je pričakovati, da bo članstvo in prijatelji SNPJ napolnilo avditorij Delavskega doma do zadnjega sedeža.

Program bo izbran in nad vse zanimiv, kljub temu pa je vstopnina izredno nizka: V predprodaji 25 centov, pri blagajni pa 35 centov.

Poleg petja, igre in plesa bodo nastopili tudi razni govorniki, med njimi tudi predsednik glavnega nadzornega odbora br. Frank Zaitz, ki je poznan kot izvrsten govornik.

Po programu se bo vršil ples v obeh dvoranah. Igrali bodo Jankovichevi fantje in Vadnolov kvartet.

Slovenska narodna podporna jednota je velika organizacija, ki je tudi v tesni zvezi z našim socialnim, kulturnim in gospodarskim življenjem v Clevelandu. Saj ima jednota v Clevelandu in okolici 29 društev, katera podpirajo vse, kar je med nami naprednega.

Pričakovati je, da se naša javnost tega v polni meri zaveda in to pokaže s svojo prisotnostjo v Delavskem domu na Waterloo Rd. v nedeljo 15. oktobra!

Posebno pa se apelira na članstvo S. N. P. J., da ne prezre te važne obletnice in bratsko praznuje ta naš jubilej!

Torej, bratje in sestre SNPJ, ne pozabite! V nedeljo 15. oktobra nas vodi pot v Delavski dom na Waterloo Rd.

Na svidenje!

Milan Medvešek

"JAKO NEVAREN PREDLOG ZA OHIJSKO USTAVO, ČE GA VOLILCI ODOBRE"

Gornji naslov je naslov proti propagandi v Ameriški Domovini, ki je izšla 6. oktobra t. l. proti Bigelow načrtu za izboljšanje starostne pokojnine v državi Ohio, kateri predlog bo dan na splošno glasovanje v torek 7. novembra.

Vse reakcijonarno časopisje v državi Ohio je že pridno na delu, da ubije sentiment v volilcih za Bigelow načrt. In temu reakcijonarnemu časopisju se je že pridružila "Ameriška Domovina".

Kdo bo plačal to umazano in Judeževo propagando proti starim ljudem? Tukaj bo potreba, da se pokliče LaFolletov kongresni odsek, da takoj po volitvah uredi preiskavo. Na ta način se bo širša javnost seznanila, katerm interesom služi to časopisje, ki hoče v kali ubiti vsak progresivni zakon.

Po Bigelow-em načrtu, če bo sprejet, bo vsaka oseba nad 60 let stara deležna $50.00 mesečne pokojnine, oženjen par pa $80.00. Ali je to preveč za ameriški standard življenja? Ali ni naša humanitarna dolžnost, da jesenske dneve življenja našim starim ljudem nekoliko ublažimo. Saj so do šestdesetega leta dali državi in kapitalizmu vse — mlada leta, kri in moč.

Torej je naša dolžnost, da pritisnemo demokratičnim potom, z glasovnico 7. novembra, da država dobi denar od tistih, ki so ga dobili na račun delavskih žuljev in ga da tistim, ki ga potrebujejo za golo življensko eksistenco na večer svojega življenja.

Morda me bo spet kakšen nevednež in sovražnik humanitarnosti zahrbtno obrekoval, posebno tisti, ki me osebno ne pozna, bo lagal, češ: "Možak je že v letih, pa bi rad živel na račun drugih."

Kot me je pred par leti neki "inteligentni" trgovec, ko sem mu v pogovoru omenil, da bo treba zakon za starostno pokojnino izboljšati.

"Kaj se pa ti brigaš za starostno pokojnino, saj boš mogel čakati še najmanj četrt stoletja predno boš šestdeset in upravičen do starostne pokojnine."

Možakarju sem na lep način tolmačil kakšne koristi bodo imeli trgovci od socialnega zavarovanja. Povedal sem mu, če bodo delavci imeli, bodo k trgovcu prinesli, ker bodo prišli kupovat različne potrebne stvari. Če pa delavci ne bodo imeli, bo pa tudi trgovcem kmalu zmanjkalo in se bodo znašli z delavcem na isti poti, ki vodi v mizerijo. To se je pokazalo za časa Hooverjeve administracije, v letih 1930 in 1931, koliko trgovcev je šlo na boben v dotičnih letih. Če bi pa že imeli približno socialno zavarovanje, bi pa bilo vse drugače.

Izboljšanje socialnega zavarovanja ne bo v korist samo tistim, ki ga bodo dobili, pač pa v splošnem za vse, ker bo več denarja v prometu.

Zato je dolžnost trgovcev, kot delavcev, da se brigajo za izboljšanje socialnega zavarovanja — v tem oziru za starostno pokojnino.

V petek večer 13. oktobra se bo vršil v Narodnem domu na St. Clair Ave. sestanek v korist Bigelow-a načrta. Na tem sestanku se bo razpravljalo, kako bolj uspešno pobijati propagando nasprotnikov in pripraviti ljudi, da bodo šli na volišče in glasovali v svoj prid.

Zato vabim vse stare odbornike in zastopnike Jugoslovanske sekcije, da pridete na ta sestanek.

Vabljeni ste tudi drugi, ki se zanimate za socialno zavarovanje in niste bili odbornik ali zastopnik Jugoslovanske sekcije za socialno zavarovanje, pa bodite navaden delavec ali pa trgovec, tudi profesijonalci ste dobrodošli.

Pridite v petek večer 13 oktobra v Narodni dom. Pričetek ob osmi uri.

Louis Zorko

St. Clair Rifle in Hunting klub

Tem potom naznanjam članstvu, da se vrši prihodnja klubova seja v četrtek 12. oktobra ob 7:30 zvečer v Slovenskem domu na Holmes Ave. Na tej seji bomo odločili, katere bo zadela čast, da bodo šli po srnjake za naš prihodnji banket. Navzočnost vseh članov je potrebna.

Prihodnjo nedeljo, 15. oktobra bomo pa zopet streljali na farmi, tudi peklo se bo nekaj na tisti veliki peči. Tega pa ne smem povedati, kaj ker odbor pravi, da naj vsak pride sam pogledat in pokusit kaj bo.

Izid streljanja od zadnjič je sledeč:

F. Kramer	19
J. Peterka	18
J. Urankar	17
A. Novak	16
L. Ferkol	12
F. Spenko	19
A. Bozich	14
A. Antonin	22
F. Stampfel	13
V. Sinkovec	18
J. Rotar	16
S. Dolenc	19
A. Dolgan	11
F. Virant	13
J. Papeš	16
J. Leskovec	16
J. R. Papeš	17
J. Susel	17
J. Pozelnik	15
J. Pintar	18
J. R. Pintar	11
F. Kosec	20
F. Seitz	19
F. Buchar	20
A. Podpadec	16
J. Cergol	14
J. Mihelic	16

Tajnik

Kaj delamo v Euclidu

Ker nisem noben politikar, se tudi nisem ukvarjal z isto v prošlih dneh in zato sem tudi rajši počakal z mojim pisanjem, da se je politična fronta malo umaknila v zaledje.

Dalo bi se veliko pisati o volitvah, sistemu, delavski moči itd. in kakor že omenjeno prepustim to drugim in bom rajši opozoril našo javnost o delovanju pri Domu v Euclidu.

Prvo na programu je starokrajsko žegnanje, ki se vrši v nedeljo 15. oktobra v Domu.

Programa pa vam ne morem natančno podati, ker sem bil še premlad ko sem odhajal iz domovine in se ne spominjam kako je bilo ob takih prilikah. Spominjam se le, da je imela žegnanje tista fara, ki je praznovala god svojega patrona in ob takih prilikah se je dobilo v gostilni tudi kaj zastonj in če drugega ne, vsaj štrukljev.

Petja in zabave je bilo veliko in plesa pa še več.

Na sličen način se bo vršilo žegnanje tudi pri nas, a popolnega programa pa ne morem objaviti in bi prosil, da naj se še kdo drugi kaj oglasi in poroča o tem. Jaz vas samo prav vljudno vabim, da se nam pridružite v nedeljo 15. oktobra v Domu na Recher Ave.

Za godbo bodo skrbeli Krištoff bratje. Ti fantje igrajo za stare in mlade, da se bo lahko vse veselilo. Torej ali se vidimo v nedeljo 15. oktobra?

Ker je od tedaj pa do 5. novembra samo tri tedne in si boste že malo odpočili in zaželeli zopet nove zabave in razvedrila, se je dramsko društvo "Naša zvezda" zavzelo, da vam pomaga iz zagate in bo na dan 5. novembra vprizorilo vsem znano ljudsko igro "Divji lovec."

Ker novi oder še ni bil oficijelno otvorjen, namreč z dramsko predstavo, se bo vršila otvoritev na omenjeni dan.

Takrat boste videli oder, ki je brez primere, kajti ta dan bodo porabili tudi dvorano, ki je za odrom in bo na ta način oder 50 čevljev globok.

Nekaj krasnega bo za pogledat in zato vas opozarjam, da si rezervirate nedeljo 5. novembra za poset igre "Divji lovec."

Vloge so vse v dobrih rokah ravno tako je na mestu tudi režiser.

Kar težko mi je, da ne morem sodelovati pri prvi predstavi na novem odru, zato pa apeliram na vse igralce in igralke, potrudite se z vso močjo, da bo vsak posetnik igre "Divji lovec" odnesel vtis, ki ga ne bo nikdar pozabil.

John Korošec.

Iz stare domovine

Objava vlade

Jugoslovanska vlada je dne 4. septembra izdala sledečo objavo: "Usodni dogodki, ki se zdaj odigravajo po svetu, nalagajo kraljevi vladi dolžnosti, da še dalje ostane dosledna politiki, ki jo je Jugoslavija odločno izvajala v zadnjih petih letih namestništva s tem, da je skrbno negovala prijateljske odnošaje z vsemi velikimi državami ter pospeševala obstoječe dobre odnošaje z vsemi sosedi in ostala nevtralna pri sporih, pri katerih nista tangirani neodvisnost in integriteta Jugoslavije. Kraljeva vlada je globoko prepričana, da bo tako najbolje tudi v bodoče služila ne samo življenjskim interesom naroda in države, temveč da bo s takšnim svojim stališčem v mnogočem pomagala ponovno vrniti pomirjenje med narode. Pri izvajanju takšne svoje politike vlada računa v teh težkih časih z brezrezervno podporo vsega našega naroda."

Balkanski blok

Poroča se, da se jugoslovanska vlada trudi ustanoviti blok nevtralnih balkanskih držav, ki bi segal od Donave do Egejskega in Črnega morja. Odnošaji med Jugoslavijo in Bolgarijo so izredno dobri. Tesno ju je združila nevarnost, ki preti obema. Notranje je Jugoslavija enotna in močna in Hrvatje iskreno sodelujejo s Srbi.

DELO NEMŠKO-JUGOSLOVANSKEGA EKONOMSKEGA ODBORA

BELGRAD. — Računa se, da bo stalni nemško - jugoslovaski ekonomski odbor, ki se je sestal v Belgradu, zaključil svoje delo v ponedeljek. Iz obližja nemške delegacije zaznavajo listi, da delo dobro napreduje in da nemška delegacija ne misli staviti nobenih posebnih zahtev, ki bi jim Jugoslavija ne mogla ustreči z ozirom na svoje ekonomsko stanje in svojo nevtralnost. Vsekakor pa Nemci ne prikrivajo svoje želje, da bi radi dobili iz Jugoslavije večjo količino rude in rudnih koncentratov. (Jug. kurir).

ŠKRAT

Ribničan je bil osumljen t[illegible] vine. Pred sodnikom je dokaz[illegible] svojo nedolžnost in bil op[illegible] ščen. Kakor običajno, ga vp[illegible] ša sodnik na koncu:

"Ali ste zadovoljni?"

Ribničan: "Nak, nisem. P[illegible] tožim se!"

Sodnik: "Čemu vendar, saj [illegible] prosti."

Ribničan: "Vseeno! Naj [illegible] višja sodnija ve, da sem n[illegible] žen!"

Bilo je v turških časih n[illegible] doli v Dalmaciji. Dalmatinci [illegible] naprosili tudi prebivalce [illegible] kov, da jim pridejo na p[illegible] zoper Turka. Res se jih je n[illegible] odzvalo vabilu.

Preden so pa odšli v boj s[illegible] takole priporočili Materi B[illegible]

"Blažena Mati, usmili se [illegible] in ne pusti, da nas srečа Tu[illegible] pa tudi ne, da ga srečamo [illegible]

Jaka naleti na sejmu na k[illegible] njarja, ki mu ponuja v n[illegible] žepni nož. Jaka izbere in vp[illegible] ša, koliko stane.

Krošnjar: "Tri kovače!"

Jaka: "Ne dam. Dva, č[illegible] češ!"

Krošnjar: "Ne morem, [illegible] dinarja ne morem spustiti."

Tedaj Jaka seže v žep, [illegible] pogleda krošnjarja in se [illegible] re:

"Daj za dva kovača, če n[illegible] pravim nekaj, za kar sem [illegible] pravkar odločil!"

Krošnjar prebledi in da [illegible] nož za dva kovača.

Nato pa vpraša: "Pa kaj [illegible] mislil storiti?"

Jaka: "Dati ti tri kovače [illegible] nož."

NEMŠKI EVAKUACIJSKI UKREPI

BERLIN. — Berlinski dop[illegible] niki kodanjskega lista "P[illegible] ken" poroča, da je v Nemčiji [illegible] pripravljeno za evakuacijo [illegible] milijonov prebivalstva.

Gre za izpraznitev mest, ki [illegible] žijo v ogroženem ozemlju. I[illegible] časno so bili podvzeti tudi u[illegible] pi za prenos umetnin iz m[illegible] jev in cerkva na deželo.

SLONI IN KAMELE PRI POLJSKEM DELU

BERLIN. — Slone in kam[illegible] iz Hagenbeckovega parka [illegible] takoj ob izbruhu vojne p[illegible] na imenja v Schlezwig - [illegible] steinu, kjer bodo živali zap[illegible] li pri kmečkih delih.

Sloni in kamele bodo nado[illegible] ščali traktorje. Kamele že [illegible] vežbajo, da bodo lahko p[illegible] gale pri oranju.

ANGLIJA NAKUPUJE BL[illegible] GO v AMERIKI

NEW YORK. — Bančni k[illegible] gi trdijo, da bo Velika Brit[illegible] v najkrajšem času poslala [illegible] sebne komisije za nakup bl[illegible] v Ameriko. Sedež teh kom[illegible] bo v Kanadi, glavne podr[illegible] ce pa bodo po vsej verjetn[illegible] v New Yorku in Washingt[illegible]

NOV PROTILETALSKI TOP

STOCKHOLM. — V Sto[illegible] holmu je bil v tovarni orožja [illegible] stavljen protiletalski top k[illegible] bra 40 mm, ki izstreli 140 [illegible] lov na minuto. Izstrelki s[illegible] premljeni s posebnim sv[illegible] nim učinkom, da s tem p[illegible] jo uspeh projektila.

Nov pakt sklenjen med Nemčijo in Sovjetsko unijo

V petek prošlega tedna je bil med Sovjetsko unijo in nacijsko Nemčijo sklenjen nov pakt, s katerim se je določilo nove meje med Nemčijo in Rusijo v razkosani Poljski ter zagrozilo zapadnim silam, Angliji in Franciji ,da utegneta Berlin in Moskva nastopiti proti njima kot vojni zaveznici, ako se razkosanja Poljske ne sprejme kot završeno dejstvo ter pristane ne mir ,ki ga je pripravljen nuditi Berlin.

Novi sporazum je eden najvažnejših, kar jih je bilo sklenjenih v modernem času med dvema narodoma ali grupo narodov.

Malo več kot pred mesecem dni so bili angleški in francoski diplomatski in vojaški zastopniki v Moskvi v prizadevanju, da pridobijo Rusijo za anti-Hitlerjevski blok. Dne 19. avgusta sta Rusija in Nemčija sklenili trgovski kreditni sporazum ,toda pogajanja med Rusijo in zapadnima silama so se nadaljevala. Štiri dni kasneje, oziroma 23. avgusta, je prišel v Moskvo nemški zunanji minister Ribbentrop in naznanjen je bil rusko-nemški nenapadalni pakt. Zavezniška misija je odpotovala domov. Dne 1. septembra je Hitler pričel z vojno proti Poljski. Dne 17. septembra je ruska armada prekoračila poljsko mejo in začela z okupacijo poljskega teritorija.

Sedaj pa prihaja sporazum med dvema najsilnejšima vojaškima silama na svetu, ki sta na račun zdrobljene Poljske postali sosedi in katerih filozofija je vsaj na papirju še vedno diametralno nasprotna, da hočeta ostati trajno dobri sosedi, in da, ako Anglija in Francija ne sprejmeta nove uredbe, naj se pripravita na konflikt, v katerem bosta morali računati na združeno moč Nemčije in Rusije.

Meja, ki je bila določena v novem sporazumu med Berlinom in Moskvo, se nahaja precej bolj vzhodno od one, ki je bila potegnjena prošli teden. To pomeni, da Nemčija dobi okrog dve petine bivše Poljske, Rusija pa se zadovolji z ostalima dvema petinama.

Poleg pakta z Nemčijo je Rusija te dni sklenila tudi nenapadalni pakt z malo baltiško državo Estonijo, ki ji daje važne pozicije za obrambo Finskega zaliva, in na vidiku so tudi pakti s Turčijo in Bolgarijo. To pomeni, da Rusija, o kateri se je še pred kratkim zdelo, da se je omejila za svoje meje in da bo nadaljevala politiko izolacije, se je definitivno vrnila v areno evropske in svetovne politike. Odprta so vrata za docela defenzivno ali pa ofenzivno rusko-nemško sodelovanje, ali pa za vseslovanski pokret, ki bi objemal narode od Baltika do Črnega morja oziroma do Jadrana in mej Italije. V novem kompleksu ruske politike je namreč vključena tudi Jugoslavija, ki je nenadoma pričela kazati prijazno lice vladi v Moskvi.

Na predvečer sklepa novega pakta med Nemčijo in Rusijo je bil nemški zunanji minister Ribbentrop častni gost na slavnostnem banketu v Kremlju, kateremu je prisostoval tudi Josip Stalin. Izmenjane so bile zdravice, v katerih so bile izražene želje za čim ožje politično in gospodarsko sodelovanje med obema silama. Sledila je gala baletna predstava v moskovskem opernem gledališču, nakar se je nemška misija vrnila v Kremelj na pogajanja. Ob poldeveti uri zjutraj je moskovska radijska postaja naznanila podpis novega pakta, ki vsebuje naslednje točke:

1. Meje med Nemčijo in Rusijo na bivšem poljskem ozemlju so definitivno določene.
2. Nova rusko-nemška meja je trajna in pravica vmešavanja od strani katerekoli sile je zanikana.
3. Rusija in Nemčija se obvezujeta, da se ne bosta vmešavali v ureditev razmer v ozemljih, ki se nahajajo pod njih kontrolo, z ozirom na njuni državni ideologiji, t. j. komunizem v Rusiji in nacizem v Nemčiji.
4. Ruska in nemška vlada se obvezujeta priznavati obstoječi režim v obeh državah fundamentalnim za njuni ljudstvi.
5. Pogodba postane veljavna z njenim podpisom in je torej takoj polnomočna. Izmenjava ratifikacije se izvrši v Berlinu čim preje mogoče.

Pogodbo sta za Rusijo podpisala Stalin in Molotov, za Nemčijo pa Ribbentrop in poslanik Schulenberg.

Sledila je skupna izjava Molotova in Ribbentropa, ki se glasi:

"Obe vladi sta po proučitvi problema, ki je nastal iz razpada Poljske, prišli do skupnega zaključka, da bi bila likvidacija vojne v interesu vseh narodov.

"Z ozirom na to bosta obe sili napeli vse svoje sile v sodelovanju z drugimi prijateljskimi silami ,da se sovražnostim napravi konec.

"Ako pa bi se ta prizadevanja izkazala brezuspešna, bosta Velika Britanija in Francija odgovorni za nadaljevanje vojne.

"V tem slučaju se bosta Nemčija in Rusija posvetovali glede potrebnih korakov."

"Napredek"

Išče delo

Priden delavec išče delo na farmi za pobirati grozdje ali sadje. — Vpraša se lahko pri Albertu Martic, 4114 Superior Avenue.

Krakov, najlepše poljsko mesto

Med poljskimi mesti ima Krakov izjemen položaj: niti prestolnica Varšava se ne more meriti z njegovo slavno preteklostjo in kulturnim pomenom.

Ime je dobil po legendarjem Krakusu, očetu Vande, ki o nji pripovedujejo stare poljske pesmi in legende.

Že v desetem stoletju po Kristu je bil važno mesto, sedež škofije. V enajstem stoletju je Boleslav Šmeli prenesel iz Poznanja v Krakov prestolnico Poljske, a Kazimir Veliki je zgradil na Wawelu kameniti grad in v mestu več cerkva ter utemeljil leta 1364 poljsko univerzo, ki se še dandanes imenuje po tej dinastiji Jagiellonska.

Pod njegovo vladavino so bile zgrajene tudi znamenite Sukiennice (tržnice sukna), v katerih je sedaj velik muzej z galerijo slik.

Najvišji vzpon je doseglo to poljsko mesto v 15. in 16. stoletju, ko so v njem vladali kralji Poljske in Litve.

V tem času je bil Krakov na glasu enega najlepših evropskih mest. Ko je požar uničil grad na Wawlu, je dal kralj Sisigmond III. prenesti sedež kraljev v Varšavo in mesto je začelo propadati, tako da ga je delitev Poljske zatekla že v precej zaostalem stanju, čeprav so tolike krasne stavbe še vedno pričevale o njegovem nekdanjem sijaju.

Ob delitvi Poljske je bil Krakov najprej dodeljen Avstriji, nato (1807—1815) Velikemu vojvodstvu varšavskemu, od leta 1815—1846 pa je bil neodvisna republika, dokler ga niso leta 1846 zopet zasedli Avstrijci.

Tako je bil vse do leta 1918 sedež galiških deželnih oblasti. In ker so imeli Poljaki v Avstriji dokaj ugoden položaj, je mogel Krakov nadaljevati svoje kulturno poslanstvo. V času narodnostnega preganjanja Poljakov v Prusiji in Rusiji se je tu osredotočilo poljsko kulturno življenje.

Ob Visli ležeče mesto napravi po svoji legi po mnogih starih krasnih palačah in cerkvah na tujca dober vtis. V poljski republiki, ki je razdeljena na 16 provinc ali vojvodstev, je tudi Krakov sedež ene izmed štirih provinc, ki obsegajo nekdanje avstrijsko ozemlje. Tu je tudi sedež nadškofa, univerza je zelo razvita in na najboljšem glasu (med profesorji je Slovenec dr. Vojeslav Mole, nji pa se pridružujejo razne znanstvene ustanove, izmed katerih je najznamenitejša Akademija znanosti (edina na Poljskem).

V Krakovu delujejo nadalje akademija za oblikujoče umetnosti, trgovska visoka šola, visoka šola za poljedelstvo in rudarska akademija.

Krakov šteje nad 200,000 prebivalcev, med katerimi je znaten odstotek Židov. Izmed njegovih znamenitosti naj omenimo predvsem Rynek (Glavni trg), največji in najlepši na Poljskem. Obdajajo ga stare palače, nekdanje rezidence poljskega plemstva. Tu so že omenjene Sukiennice (iz leta 1558), stavba, ki ji je dal italijanski stavbenik Gian Maria Padova, no značilen slog poljske renesance.

Na tem trgu, ki se ponaša s spomenikom Adama Mickiewicza, sta magistratno poslopje in majhna cerkev iz 11. stoletja. Posebno znamenita pa je Marijina cerkev, ki je najlepša in največja gotična cerkev na Poljskem. V nji so mnoge krasne umetnine.

Večji stolp je visok 81 m in ima posebno uro, ki s trobentanjem fanfar oznanja ure.

Izmed ostalih znamenitih stavb starodavnega Krakova naj omenimo še Jagiellonsko knjižnico. Na dvorišču mogočne stavbe stoji stari kip poljskega astronoma Kopernika.

Mestno središče se razprostira okrog apnenčastega hriba Wawel, ki je Poljakom tako sveto mesto kakor Čehom njihovi Hradčany v Pragi.

Tu so v dobi, ko je imela Poljska največjo moč, bivali poljski kralji, tu so pokopani njihovi kralji in "knezi duha".

Na Wawu je dvonadstropni kraljevski grad, ki je po razdelitvi Poljske doživel podobno usodo kakor grad čeških kraljev: Avstrijci so ga spremenili v vojašnico in prenesli na Dunaj vse, kar je bilo v njem količkaj pomembnega.

Po vojni so ga Poljaki skušali restavrirati po stanju v 16. stoletju; stroške za to obnovo so krili z javnimi zbirkami. Wawelska katedrala je prava zakladnica poljskih starin in umetnosti. Obdaja jo osemnajst kapel z grobnicami poljskih kraljev in velikašev in z umetnostnimi spomeniki.

Med najlepše grobove štejejo grobnico Kazimirja Velikega, ki je umrl leta 1370. V središču katedrale je grob sv. Stanislava, posebno krasna renesančna kapela je zgrajena na grobovih dveh kraljev Sigismondov. — Mnogi kralji in kraljice so pokopani v kripti. Tu so tudi grobovi narodnih junakov Kosciuszka in poljskega maršala za Napoleonovih časov Poniatowskega, dalje pesnikov Mickiewicza in Slowackega, ustanovitelja poljske republike Josefa Pilsudskega in drugih. V zvoniku tega poljskega Panteona visi največji zvon Poljske, imenovan "Zygmunt": ima v premeru 2 m 88 cm in je bil vlit v prvi polovici šestnajstega stoletja.

Dva kilometra od mesta je holm (Kopiec) Koščiuska, umetno nanošena mogila v spomin na poljskega vstaša, ki je umrl l. 1817. S tega 34 m visokega holma se odpira razgled na Krakov.

Ob lepih dnevih se vidijo v daljavi zasneženi vrhovi Tater in Karpatov.

Takih "kopcev" je okrog Krakova več; tako je v predmestju Podgorze "Kopiec Krakusa", legendarnega ustanovitelja tega mesta, v kraju Mogila pa je grob njegove hčeri Wande, o kateri pripoveduje stara legenda, da se je rajši vrgla v Vislo, kakor da bi se omožila z Nemcem Rudigerjem. Tam je je tudi samostan cistercijancev, ki imajo stalne stike s slovenskimi belimi menihi v Stični. 12 km od Krakova pa je Wieliczka z znamenitimi solarnami.

Išče se stanovanje

Mlada zakonca brez otrok vzameta v najem stanovanje obstoječe iz 2 ali 3 sob in kuhinje in kopalnice, v okolici E. 55 St. do E. 105th St. — Naslov pustite v uradu tega lista ali pa na 1101 E. 63rd St. zgoraj.

Millions prefer it to mayonnaise— costs less!

● Miracle Whip is *different*—delicious! The time-honored ingredients of mayonnaise and old-fashioned boiled dressing are combined in a new, skillful way. Given the long, thorough beating that French chefs recommend for ideal flavor and smoothness—in the Miracle Whip beater that's *exclusive* with Kraft.

ODZIV BELGRAJSKIH ZDRAVNIKOV

BELGRAD, — Belgrajski zdravniki, ki so prekoračili 50. leto svoje starosti in niso več pod vojaško obveznostjo, so bili pozvani, naj se prostovoljno prijavijo za službo v obrambi pred zračnimi napadi.

Odziv je bil nepričakovano lep in velik. Prijavila se je tudi petorica zdravnikov, od katerih je vsak že prekoračil 70. leto. (Jug. kurir).

Kampanja za "Cankarjev glasnik" sedaj v teku...

CANKARJEV GLASNIK

mesečnik za leposlovje in pouk ima sedaj kampanjo za nove naročnike!

AKO ŠE NISTE NAROČNIK TE VAŽNE REVIJE POSTANITE ŠE DANES!

NAROČNINA JE:
za celo leto $3 — za pol leta $1.50 — za 4 mesece $1

Kdor tekom kampanja pošlje en dolar direktno na urad Cankarjevega glasnika mu bo naročnina kreditirana za pet mesecev.

CANKARJEV GLASNIK

6411 St. Clair Ave. Cleveland, Ohio

Trgovci in obrtniki

Sedaj je čas, da si naročite vaše koledarje za 1940

● Pri nas imamo veliko izbero vseh vrst koledarjev, ki vam bodo gotovo ugajali. Imamo letos posebno lepe vzorce. Izplačalo se vam bo, da si ogledate naše vzorce predno naročite navadne, slabe koledarje od druge družbe.

Obdarite letos vaše odjemalce, ki so vam bili naklonjeni celo leto, s koledarji. Pridite si ogledat vzorce sedaj, ko je zaloga popolna in izbera nenavadno dobra.

Oglasite se v uradu ali pokličite HEnderson 5311 ali 5312, in zastopnik pride k Vam.

ENAKOPRAVNOST

6231 St. Clair Avenue

Ravnokar je izšla...

velepomembna knjiga

"THE SLOVENES: A SOCIAL HISTORY"

spisal Dragotin Lončar

prestavil v angleščino Anthony J. Klančar

Ta knjiga bi morala biti v vsaki hiši kjer je tu rojena mladina, da se mladina seznani z zgodovino slovencev.

Knjiga je vezana stane $1

Dobi se v uradu Enakopravnosti,

6231 St. Clair Avenue

VERIDICUS 36

VERA IN LJUBEZEN GOSPODA SVETLINA

Roman po ustnih, pisanih in tiskanih virih

Ker jo je zapeljal končno celo v zločin! Zanosila je ubožica zbegana! In poslal jo je v Ljubljano k neki lopovski babici. Pred tremi dnevi se je privlekla napol mrtva v Dob. Nikogar se ni upala poklicati na pomoč — njena stara služkinja ji je edina stregla. Šele včeraj zvečer sem prejel njeno brzojavko, naj pridem takoj. Vozil sem se vso noč . . . potem sem iskal po vsi okolici zdravnika, a nisem našel nobenega . . . nikogar ni doma. Tako je umrla zaradi brezvestnosti človeka, ki je hotel pač le uživati, ni pa imel značaja, da bi vzel nase tudi odgovornost in dolžnost. Ti sirotica — ti nesrečna golobica! Kragulju si padla v kremlje in nisi imela več moči, da bi mene poklicala na pomoč!"

Gospod je skočil k vratom, jih odprl in zaklical:

"Neža, Neža! Nič več se ne bo smejala Milka, nič več ne bo veselo pela: glejte, izdihnila je! O Bog! O Bog!"

Tedaj je pritekla starka, zajokala, poljubljala mrtvemu dekletu roke in ječala:

"O, moja gospodična — zakaj ste morali umreti! Tako sem vas rada imela — umrla bi bila rada namesto vas — stara sem — vi pa ste bili tako mladi, tako lepi in veseli! — Oh, vi ste vedeli, da morate umreti . . . vedeli ste in rekli ste mi, a jaz nisem hotela verjeti. Strašno . . . strašno!"

In dvignila se je in odhitela iz sobe. Hitro se je vrnila in prinesla pismo. Izročila ga je p. Benediktu.

"Izročila mi ga je, ko se je pripeljala skoraj nezavestna iz Ljubljane. Na postelj smo jo morali nesti," je pripovedovala starka. "Neža, ko umrjem," je dejala, 'izroči tole pismo p. Kajetanu ali p. Benediktu. Samo njima! Ko umrjem, a ne poprej!' je naročevala. Oh, koliko je trpela, kako se je zvijala, kako je drgetala! Zdaj je prestala . . . sirotica, ubožica!"

Benedikt je odprl pismo, ga čital in nato rekel služkinji:

"Pojdite, Neža! Kar je tu napisano, smeva vedeti le midva."

Ihteč je odšla, p. Benedikt pa je bral:

Vem da bom umrla. Ah, težko bom umrla. Mlada sem še, zdrava in življenje ljubim. A smrt bodi kazen za moj veliki greh. Ako je Bog, on bo usmiljen z menoj. Kesam se . . . Kesam se! Moj greh pa je bilo moje zaupanje možu, ki sem ga ljubila prvega in edinega na svetu. Ne ljubim ga več nego zaničujem. Pred oltarjem sem mu morala ponoči priseči, da ga ne izdam. Lopov! Lopov! Tudi ta moja prisega je bila izsiljena in zavedam se, da storim večji greh, ako te blazne prisege ne prelomim. Zato Vam povem vso istino po svoji smrti. Ne iz maščevanja. "Moje je maščevanje!" pravi Gospod. Povem le zato, da rešim druge svoje usode, enake smrti, istega zločina in zločinca.

.P. Danijel me je zapeljal. Prisegal mi je, da zbeži z mano in da se poročiva. Ko pa sem mu pred mesecem dni povedala, da se čutim mater, me je opsoval. "Vlačuga si! Z drugim si se spečala! Ne poznam te več!" mi je dejal. Blaznela sem od obupa. Zvedela sem pa, da ima sestanke z drugim dekletom in da jih je imel že več.

Obupana sem ga poiskala vnovič in ga rotila, naj reši mojo čast. A zasmejal se mi je v obraz in mi pokazal vrata. — "Prisegel si!" sem mu dejala. — "Ah, kaj prisege v ljubezenski strasti! To so fraze, ki jih ne verjame nobeno pošteno dekle!" mi je zabrusil. — Noseča sem! Uničil si me, službo izgubim, s sramoto me poženo! Kam naj grem potem? S čim naj živim?" sem prosila. — "Poišči babico! V Ljubljani jo dobiš — pomagaj si — meni nič mari!"

Tedne in tedne sem prejokala, trepetala, omahovala. Končno sem se odločila: ali se rešim ali poginem. V sramoti živeti ne morem. Tako sem mislila.

Zdaj je konec. Umreti moram. P. Danijel pa naj ne ugonobi nobene več. Zato sem Vam pisala. Rešite vsaj mojo naslednico!

Bog pa mi odpusti moje grehe! Milka.

"Zver! Zver! Zdaj ste čitali sami. A ta zver je še opasnejša kakor sem mislil," je govoril varuh. "In to je redovnik! To je duhovnik! O, čakaj, jaz te poiščem — jaz te razkrinkam, jaz te zadavim! Potem pa se zgodi z menoj, kar se hoče! Maščujem te, Milka! Prisegam ti!"

Pretresen je ostavil p. Benedikt obupanca, ki ni maral čuti nobene tolažbe.

Ali naj gre zdaj k prijorju ali celo k provincijalu ter mu izroči Milkino pismo? Ali naj gre k p. Danijelu in ga opozori kaj ga čaka? Kaj naj stori?

Celo uro je hodil p. Benedikt okoli samostana, a odločiti se ni mogel.

In ko se že v poznem mraku vrnil v cerkev, kjer je odložil ciborij, je šel naravnost v svojo celico. V refektorij je sporočil, da je bolan in da ga zato ne bo k večerji.

A hodil je po svoji celici gor in dol ter ugibal in razmišljal. Želji nesrečne pokojnice mora ustreči. Očividno je dala samo zato poklicati p. Kajetana ali njega. In žrtev p. Danijela mora biti konec. Nesrečne nove zapeljanke je vsekakor treba rešiti pogube, njih roditelje in sorodnike pa sramote.

Ako pa gre jutri k provincijalu, bo gotovo takoj poklical predse p. Kajetana. In potem se razkrije, da je Kajetan prelomil naloženo kazen, ušel iz ecle ter ponoči utekel iz samostana. Potem nastane škandal, in ko se Kajetan vrne, ga zapro v samostansko ječo.

Doslej je Beneditku uspelo, da je prikril pobeg svojega prijatelja. Morda ga prikrije še dva tri dni. Samostanski brat, ki prinaša Kajetanu zajtrk, obed in večerjo, v naglici ni opazil, da sprejema hrano Benedikt iz Kajetanove cele. Zmerom se mu tako mudi. Plošček s posodami postavlja na zid stebrišča pred celo, potrka na duri, zagodrnja in urno odhaja. Benedikt pa tiči za vrati, smukne, kadar je hodnik prazen, po posode in jih odnaša v celo. Tako jih tudi vrača. Golida tik umivalnika bo v treh dneh polna. Potem je eventualno Benedikt ponoči sam izprazni v svinjak.

Vse je torej v redu. Samo da se Kajetan vrne. In da bi le gospod Golob ne izdal tajnosti! Samo tri — kvečjemu štiri dni: potem se začni za Danijela sodnji dan!

Utrujen je legel. A zaspal je šele pozno, nemirno, mučen po težkih sanjah.

— — —

Redovniški novic je čital počasi in z monotomnim glasom dolgo apostolsko pismo . . .

Okoli miz so se zbrali za krožniki očetje redovniki in bratje so jim stregli. Na nekoliko vzvišenem prostoru na gorenjem koncu refektorija so sedeli za dolgo mizo opat - provincijal, prior, pp. Joahim, Feliks, Roman in Viktorin.

Okoli manjših miz spredaj na desni in levi so obedovali starejši patri, v ozadju mlajši, prav v ozadju pa novinci. Redovniki so jedli molče; vendar so žlice in vilice rožljale, da so čitajočega novinca lahko razumeli le oni, ki so mu sedeli najbliže.

Končno je novic prenehal čitati, provincijal in prijor pa sta se pomenkovala dalje.

"Da bo izdalo?" je vprašal privincijal. "Bog daj!"

"Preverjen sem. Bil je zelo skesan. Mehak človek je. No, vsakdo se lahko zmoti; le tepec vztraja v zmoti.

Zmotiti se je človeško. A z milostjo se doseže največ. Sijajen govornik je. Škoda bi ga bilo . . . Vse, kar je sijajnega, je redko, je menil provincijal.

"Gotovo. Človek sem, zato mislim, da mi ni nič tuje, kar se tiče človeka. Povedal sem mu to . . . A rekel sem mu tudi: "Kar si tu skuhal, moraš vse pojesti," je dejal prijor.

"Koliko dni ima še?"

"Samo še teden. Ni mu hudega: klavir ima in knjižnico."

Nobenega imena nista imenovala. Spoštljivo so okoli molčali očetje in se delali, kakor bi ničesar ne slišali niti razumeli. A vsi so vlekli na ušesa, zakaj vedeli so, da govorita o p. Kajetanu.

Vsi pa so se tudi jezili na priorja: tu se dela blagega in tolerantnega, da zopet preslepi dobrodušnega provincijala; v istini pa je prior kakor srp in kopriva ter ne pozna ne razumevanja človeških slabosti, še manje odpuščanje.

Pri stranski mizi nasproti vhoda je sedel p. Danijel poleg pp. Alfonza, Ignacija in Cirila. Danijel se je šalil, pripovedoval vesele anekdote z nekega misijona, tovariši pa so se smejali, da jih je dušilo.

Kar je pristopil brat strežnik k p. Danijelu in mu pošepetal, da želi star gospod nujno govoriti ž njim.

"Z mano? Pa kaj hoče?" je vprašal pater nervozno. "Recite mu vendar, da sem pri obedu! Naj pride pozneje v mojo celo!"

"Rekel sem mu vse to. A ne da se odgnati. Grozi, da pride semkaj . . ." je odgovoril brat.

P. Danijel je pobledel, a z igrano ledenostjo je dejal:

"Pa torej grem, da nadležneža z rokavicami vržem ven."

In odšel je iz obednice na hodnik. Zagledal je gospoda z dolgo sivo brado. In niti odkril se mu ni orjak-starec, nego ga je le osorno vprašal:

"Ali ste vi p. Danijel?"

"Pri obedu smo. Kdor česa želi, naj si izbere primeren čas. Počakajte torej!" se je razrepenčil pater in hotel oditi.

"Še enkrat vprašam: ali ste vi p. Danijel? Odgovorite!" je zasopel gospod in njegov pogled je bil divji, preteč.

"Sem. Pa kaj želite?"

"Lopov!" je zakričal starec in hkratu z vso silo priložil patru zaušnico. "Zločinec! Morilec! Podla duša! Propalica!" je kričal in za vsako besedo je padel po patru nov udarec.

Danijel se je že pri prvi zaušnici opotekel, pri vsakem nadaljnem udarcu pa se je zasuknil in se branil z obema rokama; a klofute so padale od vseh strani in pater se je vrtil, zaletaval, lovil, zdaj je zastokal, zdaj zagrčal, končno je začel klicati z jokajočim glasom:

"Na pomoč! Ubije me! Na pomoč!"

V refektoriju so slišali že prvo klofuto. Patri so posluhnili . . . nekaj jih je poskočilo s klopi, drugi so prestrašeni strmeli v vrata . . . Ko pa je zunaj kalo vedno huje, so nekateri kli na hodnik, drugi so se gnetli okoli vhoda.

"Kaj pa je? — Za božjo ljo! Neki blaznik? — Pri ga! — Stojte! Duhovnik je posvečena oseba! Saj ga u te!" je vpilo vse križem.

Tudi p. Benedikt je skoč tovariši. En sam pogled na nik mu je razjasnil ves po

"Golob je! Sodnji dan se čenja!" si je mislil. In nag je okrenil in pri stranskih rih izginil. Po stopnicah je kel v svojo celo, pograbil buk, tekel zopet navzdol ter nil na vrt. In kolikor mogoče no jo je mahnil po drevored dalje preko polja.

(Dalje sledi.)

Oblak Furniture Co.

Trgovina s pohištvom
Pohištvo in vse potrebščine za dom
6612 ST. CLAIR AVE.
HEnderson 2978

ALI VAŠ RADIO DOBRO DELUJE?

Strokovnjaško povpravljanje radio aparatov. Pokličite ENdicott 3880 za približni račun. Vse delo garantirano.

ACME HARDWARE
7002 St. Clair Ave.

NAZNANILO

v četrtek, 12. oktobra, 1939

je Kolumbusov Dan in

LEGALNI PRAZNIK

Clearing House banke ne bodo odprte na ta dan.

THE CLEVELAND CLEARING HOUSE ASSOCIATION

Ako je kaj narobe z vašim pralnim strojem pokličite nas. Imamo izkušenega človeka eksperta, ki vam ga popravi, da boste zadovoljni. Pri nas dobite Washer Parts za vse pralne stroje.

Mandel Hardware
15704 Waterloo Rd.
KEnmore 1282

Oglašajte v — "Enakopravnosti"

Naznanilo in Zahvala

Globoko užaloščeni in potrtega srca naznanjamo vsem sorodnikom in prijateljem tužno vest, da je kruta smrt iztrgala iz naše srede in nas je za vedno zapustila ljubljena soproga, hči in sestra

FRIEDA LAVRICH

rojena Kalin

Zatisnila je svoje blage oči dne 8. septembra po velikemu trpljenju, ki ga je prestala za časa bolezni. Pogreb se je vršil 12. septembra iz Svetkovega pogrebnega zavoda v cerkev sv. Marije Vnebovzetje na Holmes Ave., ter od tam na sv. Pavla pokopališče, kjer smo položili njeno truplo v naročje materi zemlji, poleg njenega dragega očeta.

Pokojnica je bila rojena 17. julija 1914 leta v Indianapolis, Ind.

V dolžnost si štejemo, da se tem potom iskreno zahvalimo vsem, ki so položili tako krasne vence h krsti ljubljene pokojnice. Zahvalo naj spremejo: družina Anton Lavrich, družina Louis Batich, družina Mirko Serazin, družina Louis Kalin, družina Peter Gulich, družina Krnel, Mr. in Mrs. I. Berger, Mr. in Mrs. Joseph Vidmar, Mr. in Mrs. Rudolph Vidmar, Mr. John Popovic, Mr. in Mrs. Andrew Stupak, Mr. in Mrs. Frank Steklasa, Jr., Mr. in Mrs. Frank Merhar, Mrs. Rose Novak in hči, Evelyn, družina Joseph Batich, Store Dept. Employees of New York Central System, družina Philip Kalin iz Rock Creek, Ohio, družina Vidmar, družina Kuhar, družina Frank Kalin, Joseph Lavrich in društvo Kras, št. 8 SDZ.

Dalje srčna hvala vsem onim, ki so darovali za sv. maše, ki se bodo brale za mir in pokoj duše pokojne. Zahvalo izrekamo sledečim: Miss Ann Cernigoj, Mr. in Mrs. Joe Batic, družina Romeh, E. 60th St. Friends, Mrs. Petrovcic, Edith Zupancic, Mr. in Mrs. Leo Bolko, Mr. in Mrs. Andrew Stupak, družina Martich, družina Sustarsic, družina Menart, Mr. in Mrs. Andrew Vidmar, Mr. in Mrs. Leo Kausek, Mrs. Max Kobal, Mrs. Jerkic, Mrs. Mersnik, Mr. in Mrs. V. Zimmerman, družina Čermelj, Mary Spelar, Mrs. Dolgan, Steve Batich, Mr. in Mrs. Stanley Laurich, Mr. in Mrs. J. Fink, družina Batich in Mrs. Antonia Jerkic.

Globoko zahvalo želimo izreči vsem prijateljem, ki so dali svoje avtomobile brezplačno v poslugo pri pogrebu in sicer: Frank Martich, Henry Cernigoj, Mary Serazin, J. J. Vidmar, Mauric Gulich, M. Ferlin, Paul J. Clapas, Frank Merhar, Mr. F. Kalin, Frank Kalin, Andrew Stupak, Mary Krnel, Herman Kravos, Charles Flynn, Rudolph Vidmar, Frank Sustarsic, F. Vidmar.

Zahvalo izrekamo vsem onim, ki so se prišli poslovit od pokojne ko je ležala na mrtvaškem odru ter onim, ki so jo spremili na njeni zadnji zemeljski poti na mirodvor.

Zahvalo naj sprejme A. F. Svetek pogrebni zavod za vso res najboljšo poslugo in izboren red pri pogrebu. Hvala čst. g. g. duhovnom pri cerkvi sv. Marije za opravljene cerkvene obrede in tolažilni govor.

Ako se je izpustilo pomotoma ime katerega, ki je na ta ali oni način prispeval se mu zahvaljujemo in prosimo oproščenja.

Ti srčno ljubljena soproga in hčerka in draga nam sestra počivaj v miru. Odšla si tja od koder ni povratka, tja kjer ni ne solz in ne bolečin. V naših srcih pa je tuga in bridkost ob tej izgubi, vsaj smo Te vsi tako ljubili.

Spavaj v miru ljubljena Frieda.
Snivaj sladko večni senj.

Žalujoči ostali

Joseph Lavrich, soprog
Frances Kalin, mati
Antonia poroč. Jerkic in Olga poroč. Culbertson sestri
Anthony in Mario, brata

Cleveland-Collinwood, 10. oktobra, 1939.